

ANY V

NÚM. 176

BARCELONA 8 JANER 1892

Servando Berbau

Copia fot. de M. Matorrodona.

La nit de reys á poble

SERÍA trista y monótona com totas las nits d' hivern si la gatzara dels brivalls que ab ánsia esperan l' ensentdemá no la fés hermosa y animada. Per tots los carrers se senten los espinguets de infinitat de trompetas de llauna y algún que altre corn enlayra també son farreny sonido fet eixir per lo buf dels tendres llavis d' un infant que de bona fé creu que 'ls Reys l' escoltan y que ja li preparan la sèva racció de llaminaduras y joguinas.

Assi y allá se senten crits de alegría infantil; los brivalls, formats al principi en petites collas, s' ajuntan á la fi en una sola, y aixís van recorrent lo poble produhint gran animació, contemplats ab ulls alegres per sos Reys de tot l'any, que riuhen de sa joganera ignocència y gosan ab lo gosar de sos àngels durant aquella hermosa nit.

En direcció á la montanya vehina marxa lo batalló de quitxalla portant cada un ia sèva lluminària y trompeta. Aquest fa rodar ab esforços titànichs lo seu rest ó cap de corda pera tréureli flama viva; aquell porta un atxa de vent, l' altre una candela vermella dintre d' una paperina pera resguardar sa llúm del buf del ayre; lo de mes enllá dú un fanalet ab papers de colors per las quatre caras, que li ha guarnit sa mareta, y son molts los que portan penjadas dalt de canyas vestidas també ab paper de colorayna, bombetas blavas, grogas ó verdas que 'ls brivalls ne diuhen á la *valenciana*.

¡Quin conjunt mes fantástich la lluhentor de tanta variació de lluminària destacant en lo fondo negre de la nit!

¿Que no causarà hermós efecte essent de la infantesa? En aquella edat jòliu tot llú, tot ressona alegrement dintre 'l cor, lliure de las llágrimas amargas y verge de pesars...

Formant estrany éxercit, la quitxalla trasca ab lleugeresa per los viaranys de la montanya mes propera, y de lluny se veu mes tart, dalt la carena, una bellugadissa poética y admirable de centenars de llumanetas que cambiantse en variats dibuixos tan aviat semblan un grupat d' estrelles llensadas desde 'l firmament, com las primeras espurnas d' un volcá, com una revolució de ànimas que eixidas de sos llims cerquin errants cad' una son antich cos ab bojería.

A pesar d' esser lluny lo regiment infantil que ab goig vá á rebre en la montanya als tres Reys perquè aquestos los cregan bons minyons y no 'ls dugan carbó ni deixuplinas, se senten desde 'l poble los tochs de corns y trompetas y 'ls crits de gatzara que llensan.

Los fills dels pagesos de la serra al veurer als brivalls del poble encenen fogueras al cim de la carena y á la barreja tots, sens distincions de classes, cridan als Reys com si fossen amichs de tota la vida.

Sols en la infantesa, que no sentím opinións, coneixém lo qu' es la germanó. Tant debó que aquesta voluntat nos durés al ser homens. Si per los Reys, quan som petits, tots junts y á la una fém gala de la unió y rihém agermanats ¿per qué al ser homens nos havém de destruir per los Reys?

A cinch anys los adorém, los desitjém y si faltessen un sol any l' anyorament nos faría enmalaltir. A vint anys., ¡quantas vegadas malehím la desgrácia que 'ns duhen los capritxos reals!

Los verdaders Reys allavors ja no riuhen ab plaher com en aquellas nits fredas del janer. Ja no contemplan als reys del seu cor que ab tota satisfacció y sens pensar en lo terrabastail de cap guerra, gosan un cel de ditxa sent voltejar lo rest en la carena de la vehina montanya.

¡Oh cambis descentralisadors del home! Lo mateix infant que sonmiava una vida de dolcesa, tal vegada á temps á venir y en la própia montanya hont cridava als Magos del Orient plé d' il-lusions y sense temer del mon mes que algun reny de la mareta, hi finará sa existència baix lo cop certer d' una bala de canó, portada en aquell llóch al poderós empeny d' una lluyta fratricidal!

Mes deixém consideracions sérias y continuém narrant l' alegría de la brivalla.

Lo burgit ha cessat en lo poble; tothóm dorm ab la tranquilitat mes complerta y la nit vá acabantse pera deixar pás á l' auba somrosada que 's deixonda.

Los tres Reys del Orient, arrogants y ferrenys, guiats per una estrella lluhenta com cap altra, montats en soberbs caballs, hermosos, de bella casta, y seguits per un esquadró de patges y escuders que 'ls hi sostenen los uns las bridas dels poltres, los altres lo llarch mantell real tot brodat de or y pedrería, se passejan pel poble y 's detenen á inspeccionar totas las finestras y balconadas com si tractessen de indagar si 'l duenyo de aquellas sabatas ó la mestressa de las polacas vehinas fan gayres rebequerías desobehint al pare ó la mare.

Algúns patges del corteig portan escalas de fusta de color de rosa y corda trenada ab filets d' or pera pujar á deixar las joguinetas y llaminaduras als infantóns.

¡Válgans Deu y quin basar de cosas! Quantas ninas, caballs de cartó, timbals, fusells, sabres, carteras y llibres pera estudiar la quitxalla! Pero, ay, en últim terme de la comitiva real, d' entre 'ls patges n' hi ha un de lleig y negre que molt esvarat mira per tots cantóns y puja en alguna finestra. Dessota del un brás hi porta una sanalla plena sempre fins á curu!l de brasas de carbó y en l' altre un feix de dits de bou y látigos que desgraciat del infant que tinga res que veurer ab aquell patge que vá al costat del Rey negre, perquè tots dos tenen la pell del mateix color.

En tot lo de aquest mon hi ha sa nota trista; fins en lo mes alegre. Dintre de l' alegría, la tristesa; dintre la felicitat y 'l goig, l' amargura y las llágrimas; al bell costat del amor, lo desengany y en l' honor mateix l' estigme del crim. Per aixó, seguint correlativament lo curs de aquesta infinitat de contrastes que 'l mon nos mostra, hasta veyém interrumpida la infantil fantasia per la por de véurerla evaporar.

Poética y hermosa es la nit de Reys per las ignocentas criaturas, com també ho es pels pares que en la ignocència mateixa de sos fillets ni veuhen un cel de ditxa y ventura y ab amor conreuhan la preuhada existència de aquells àngels que s' entregan en eixa diada als jochs propis de sa edat, sense que per fortuna pugan endevinar las penas que 'l mon ha de regalarlos hi en altres nits de reys que passarán durant sa vida, esdevinguts homens.

¡Ah!, no sempre trovarán joguinas com suara; día vindrá en que aqueix esbart de tendres ànimas se veurán, com las fullas secas en la tardor, rodolant sense guía per l' ample caminal de la vida enganyadora, tenint per cós una feixuga massa de carnosà matèria, embrutida tal vegada pel fanch negrós del vici y la corrupció.

¡Pobres infants! Goséu en vostra ignocència contemplar lo que 'ls Reys vos han portat. Goséu avuy, que aquestas diadas de plaher passen depressa y... ¡prou que una ó altra vindrá á robarvos per sempre la il-lusió que are us fa viurer!

J. AYNÉ RABELL.

DOS SONETS (1)

I À UNA GRASSA

Veig *Pilá* que molt greu te sab ser grassa
perquè dius que així ab homes no fas *pessa*
y no pots lo *pilé* ballar depressa
perquè tú ets un *Piló* que pesas massa.

Lo que tú vols, ja ho sé, no anar pallassa
(¡quina *pullat!*) ¡que ets *pillat!* que ets *traviessa*,
tú voldrías sentir que algú 't diguessa
¡quina *polla* mes curra que ara passa!

Poca cosa, *Pilá*, 'l cabell t' erissa
fins estranyo que 't sápia greu ser grossa
si per mí tens de darte per felissa
quan la veu sents d' algú que 't diu *real-mossa*

A mí si que 'l ser magre molt m' atipa.....
puig lo sol me rosteix tota la tripa.

1 D' un llibre en preparació.

II À UNA XATA

En que 'l ser xata, noya, es una pena
de certs *requiebros* tú t' escapas, Ana,
puig aixís ningú 't díu nás de tartana
ni de lloro tampoch, ni de *ballena*.

No 't dirá may ningú ¡hermosa nenal
pro tampoch no pot dirte cap pavana
¡noy, quin nás! ¡ni un pebro! ta cara plana
no rebrá may insults... d' aquesta mena.

Lo jovent no mourá may serracina
á ton nás, tot cridantli: nás de trona,
ni tarota tampoch: ni paperina
te dirá si te seny, may cap persona.

Ni tampoch no 't dirán may, nás de pruna;
lo que 't dirán ¿sabs qu' es? ¡cara de llunal!

DOMINGO BARTRINA.

L' HIVERN

CASSAT AL VOL

Sense l' hivern y la Tabacalera, cantaríam contínua-
ment los goigs de Sant Prim.

Un fill de Hipócrates.

¡Ah! panallóns *¡ilanoz!*, que m' en pliveu de fé de
conquiztas!

Un gomós.

Creurian que jo, á la nit, casi no 'n sento de fret?
Una casada.

Jo no sento rés: ¡ni 'l fret!

Un sort.

Remey infalible contra 'l fret per lo gremi de las
mamás políticas: fer rabiar lo gendre.

Una sogra.

¡Es ben veritat que *la capa tot ho tapa!* Tothom deu
créurem un Creso, y vaig ab americana d' estiu y ab
samarreta.

Un cessant.

Llevarse á las dotze... bons menús.. Champagne... á
la nit al Liceo... ¡No es tan dolent l' hivern, com
diuhen!

Un rich.

Progrés, diuhen! Decadéncia, decadéncia, dich jo...
Aquest hivern he tingut de seguir un sens fi de boti-
gas pera trovar... ¡sabatas de simolsa!

Un suscriptor del «Brusi.»

Ab las devanteras, detrassos, etc., etc... de cotó, que
porto, ¡m' en rich del fret!

Una noya.

¡Qu' es bonich l' hivern! Los camps coberts de neu,
blanca com lo nostre primer aliment... lo cel de color
de plom... la... lo... ¡tot infundeix dolça tristó!

Un poeta.

A molts los hi surten panallóns, al hivern. Nosaltres
repleguém uns *geps*...

Un sastre.

Al caure la fulla, cauhen los ministeris... ¡Si obtin-
gués aquest any jo una cartera!..... Tan sols per dos
días! ¡Ja 'n tindria prou!

Un polítich.

¡Que inhumans son los homes! Pera celebrar Nadal
han de matarnos á nosaltres!... Pero ¡ah! *Menegildas*,
butxins nostres, los *caloyos* ja nos venjan.

Un gall d' indi.

¡Lo papá sempre diu que 'ls reys son dolents y á mí
sempre 'm portan cosas!... ¡Viva 'ls reys!

Un nen.

Los únichs que no diuhen mal dels reys, son las
criaturas.

Un federal.

SERAFINA PITARRETA.

— LOS REYS —

— Escolta mamá: voldría
Que 'm diguesses formalment,
Si aquets reys qu' avuy ens portan
Tants de dolços y juguets,
Ens estiman sempre, sempre,
O no més lo día aquest.

— No fill meu: los reys qu' us
Tants de dolços y juguets, (portan

Us estiman sempre, sempre,
Ab amor tan verdadé,
Que per vosaltres darían
La vida, si convingués.

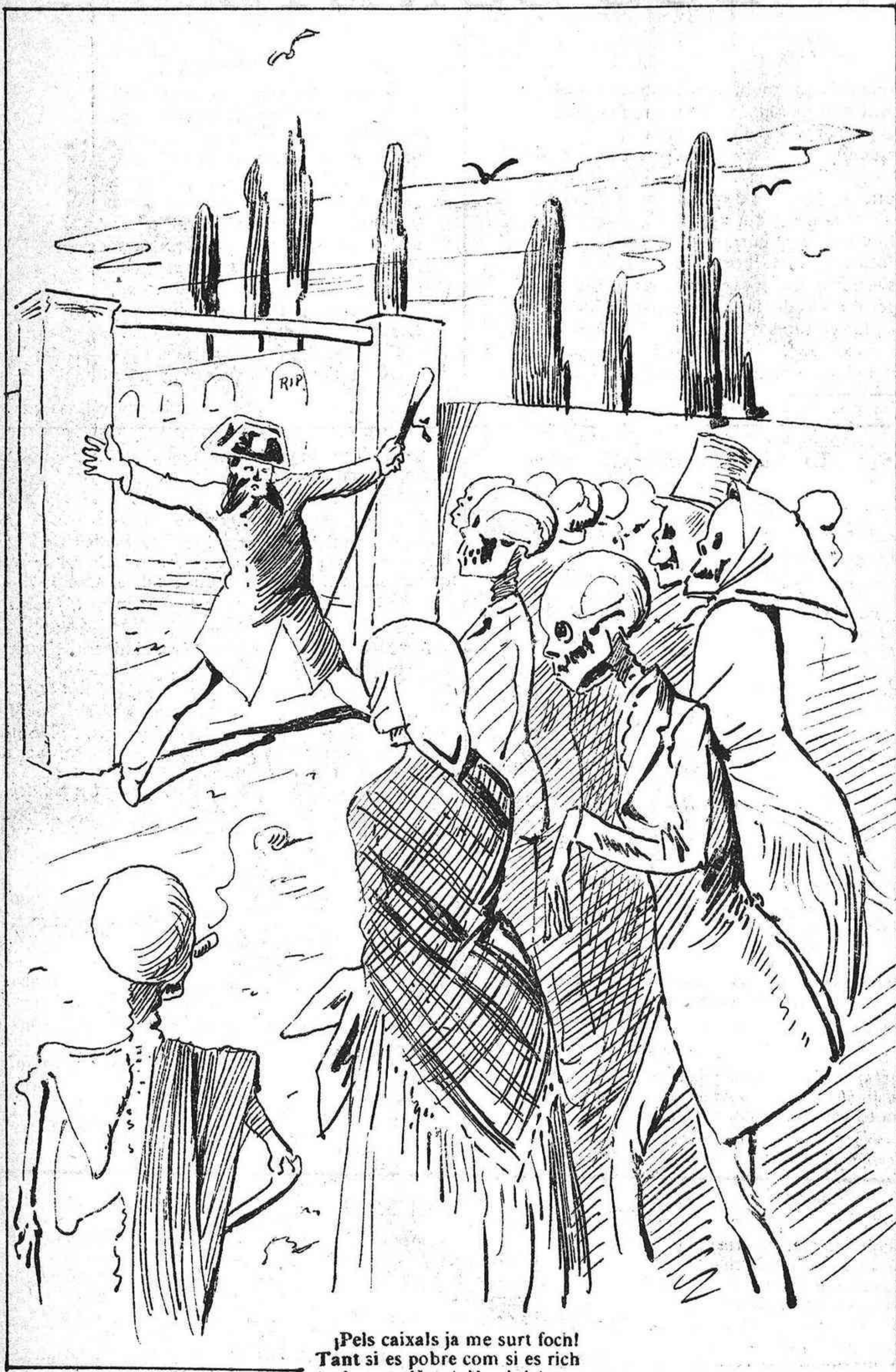
— Donchs es estrany que no vin-
A portarnos mes sovint (gan
Los regalos y juguinas
Que 'ns portan aquesta nit;

Fentnos veure d' aquest modo
Que es veritat lo que tu dius.

— Ay fill meu: rencor no 'ls guar-
Si no venen mes sovint; (dis
Pensa sols que si algún día,
Tothom te dóna al olvit
Sols ells, que tant t' idolatran
Patirán ab ton sofrir.

JULIA ESTRADA DE SOLER

CEMENTIRI NOU

¡Pels caixals ja me surt foch!
Tant si es pobre com si es rich
en lo gran Hotel-Monjuich
á ningú pot darse lloch.

AMORIOS MADRILENYS

L' un y l' altre están distrets
y passen molt bé l' estona;
mes quan la dama enrahona
l' un y l' altre están molt quiets.

La diada dels Reys

Los tres Reys d' Orient, guiats per una estrella ab cúa, anaren al portal de Bethlem á visitar al Deu fet home que entre un bou y una mula s' estava en un jas de palla. L' humilitat del infant diví, no podia esser major.

Los tres Reys, á qui l' Iglesia venera per Sants, se postraren devant del que havia d' esser lo Redemptor de l' humanitat. Altra senyal d' humillació.

Peró, ja siga perquè 'ls temps han cambiat, ja perquè la cosa 's mira d' altra manera, al celebrarse l' humilitat de Deu y dels Sants Reys, en nom d' aquests en la seva diada, s' obsequia á las criaturas y las que rében mes obsequis son las més agasatjadas per la fortuna, y 'ls reben molts modestos las criaturas mes humils y moltíssimas d' ellas no 'n rében cap.

De manera que si aquestos tendres sers, tinguessen desenrotllat lo raciocini, al dirlos hi que 'ls Reys ómplen las sabatetas dels balcones, contestarían que 'ls Reys son molt injustos perquè pénsan més en los que hauríau de pensar ménos y no pénsan géns los que tindrían de pensar més. Y si ab aquest pensament anéssen creixent las criaturas y per tal motiu se fés als humils odiós lo nom de *Reys*, com que desgraciadament son en gran majoría 'ls pobres en comparació ab los potentats, ¡que serían comptadas las aficions á la monarquía!

Prové aixó de que la festa dels Reys no 's celebra com deuría celebrarse.

Ja que 'ls Reys d' Orient féren llarch y penós viatge per portar or y mirra á un ser nascut en mísera estable, en commemoració d' aquest acte, 'ls afortunats deurían complimentar, deurían obsequiar als desgraciats fills d' infortunats pares, guiant als obsequiadors, l' estrella de la caritat, que era la que conduhía als Magos á Jerusalem.

Mentres no 's fassi d' aquesta manera, mentres la festa dels Reys sigui festa dels richs, los pobres, devant de las baberotas que aquells los hi farán sempre, tindrán en mal concepte als que en la magestat mundanal han succehit á Gaspar, Melcior y Baltasar.

Sinó, vegin lo que vá passá anys enrera en aquesta diada, y ho explico no sols perquè vé al cas, sino perquè segurament deuen passar fets iguals ó consemblants tots los anys.

Un obrer, en Gori, casat ab una obrera, la Tecla, tenian una criatura de quatre anys, quan vá succehí lo que explicaré.

Lo matrimoni y la criatura, ab lo jornal cantavan los goigs de Sant Just, que son cosins jermans dels de Sant Prim. Ab aixó no 'ls sobrava res per *ferho malbé*, com deya en Gori, en joguinas pel nen.

Perqué aquest s' entretingués, la Tecla li lligava un mocador en lo panillo de fer mitja y li donava dientli que era una nina, ó bé li deixava 'l bastó de 'n Gori perquè fes lo *tutano*, ó li obría tres forats en un full de diari perquè fés lo *papo*, ó li feya galls de paper; es dir, *remeys casulans*, que 'n deya ella. Aixís no 'ls costava un xavo, (l' ínfima moneda d' allavors), l' entreteniment de la criatura.

Va arribá 'l vespre de la vigilia dels Reys, y la Tecla que, com tota mare, en lo qué ella podia procurava donar alguna distracció al seu fillet, va dir á ne 'n Gori després de sopar:

—¿Sabs que podríam fer, Gori? Ja que demá es festa y no hem de matinejá, portém á ne 'n Lluiset pel carrer de Fernando á veure las joguinas dels aparadors. Al ménos, si ell no 'n pot tení, que las vegi.

—Tu mateixa, va contestá 'l marit. Té la brusa, dónam lo gech, y aném.

Ell va posarse 'l gech, ella va tirarse al coll lo mocador de llana, 'n va posar un altre á ne 'n Lluiset y tots tres desde 'l carrer d' Amalia se 'n anaren cap al carrer de Fernando.

Las quincallerías y demás casas de venda de joguinas, tenían los aparadors que no hi havia més que mirar per la canalla.

Los pares ab las criaturas al bras, devant de las botigas ocupavan tota l' acera plens de goig al veure l' alegría dels seus fills devant de las ninas que obrian y tancavan los ulls, dels micos que 's gratavan las camas, de las rodas dels molíns que voltavan, de las banderas que volejavan, dels cascos y corassas que brillavan, de las bombas que penjavan, dels soldats, caballs, pilotas, arcas de Noé, cotxes, panderos, trens, bitllas, y demás objectes exposats ab extraordinaria il·luminació.

Las confiterías també cridavan l' atenció ab las capritxosas capsas de llaminaduras, vistosas sorpresas y adornadas barras de turróns que exhibían, y no eran ménos los miradors dels que tenian los quinquillayres.

En Lluiset no s' hi veyá de cap ull; lo que se li presentava á la vista, ni ho havia somniat may. Estava mut de sorpresa al principi, però acostumantse á la cridória de l' altra maynada, va sortir del seu mutisme, y comensá per dir:

—¡Mireu, pare, quin sabre! ¡Mireu, mare quin carrill! ¡Mireus quantas escopetas! ¡Quin cunill! ¡Quina cabreta!

Y aixís anava anomenant lo que veyá y coneixía, perquè de moltes joguinas ni 'n sabia 'l nom y no pocas ni las coneixía de vista.

Un cop va anarse fent á anomenar objectes, ja va passar mes endavant. Ja va comensar:

—Mare, jo vull aquell gosset.

—No pot esse, li contestá la Tecla; aixó es dels Reys.

—Aquell altre nen, continuá 'n Lluiset, ha dit que 'ls Reys li portarían.

—¡Que sab ell!, respongué la mare apartantlo del aparador. ¡Vés tú si li portarán los Reys! Los Reys no pórtan res á ningú.

—Que li díus á la criatura! esclamá en Gori! Lluiset, ta mare t' enganya. Sí que pórtan los Reys, pero no més pórtan als richs; á ne 'ls que no pórtan res, es als pobres com nosaltres. Ab aixó no demanis cap cosa, perquè per tú no n' hi ha cap.

Y la criatura, com si á pesar dels seus pochos anys s' hagués convenut de la rahó, va estarse de demanar res mes, acontentantse ab mirá y admirá.

¿Veuen quina fama se 'n emportan los Reys per no celebrarse com deuría aquesta seva diada?

Tant se val lo parer de la Tecla, per acallar á la criatura, de que 'ls Reys no pórtan res á ningú, com l' explicació de 'n Gori de que 'ls Reys no més pórtan á ne 'ls richs y res als pobres. Lo fet es que l' opinió de 'n Lluiset y dels moltíssims que en la seva situació 's tróban, no té d' esser satisfactoria pels monarcas.

CONBAT ROURE.

Dugas Cartas

Contestació de la modista, Lola Pons, viuda de Rabassa, á un cansalader viudo

Señor Cabeza: Ha llegado su carta á mis manos yá y por poco algo me dá, de lo azul que me ha dejado. ¿No vé que se burlarían todos de este casamiento y que sin consentimiento *esquellotes* nos harían? Siga usted haciendo morcillas, que yó en mi casa estaré, pués, si insiste pensaré, que está soñando tortillas. Usted que me hizo una ¿ahora dice que me ama? puede volverse á la cama que esto no es más que la luna.

Recuerde que de *cartón* una peseta me dió, y que después no escuchó mi justa reclamación. Y, para mayor vileza, en la tienda dijo un día que yó tan sólo tenía gorriones en la cabeza. No comprendo, pués, su afán ni sus nécias pretensiones..... ¡Si tengo en ella gorriones usted la tiene de pán! Dice usted en su carta que: «Puedes al asno silbar.....» Si es que quiere maltratar sepa que el burro es usted.

Son palabras enojosas las que usted suele decir; como usted hace, dejan ir los borricos otras cosas. ¿Que yó sufro privaciones? ¡Su atrevimiento me asombra! Cene usted dos golpes, *hombra*, si tiene tantos doblones. El hueso que ofrece á Lola tal vez aprovechará á su perro, que le dá la comida por la cola. Para cumplir, con franqueza, le ofrece una calabaza, Lola viuda de *Rabassa* pero nunca de Cabeza.

Per la copia,
A. GUASCH TOMBAS.

RECORTS DE L' INFANTESA

Al meu amich Lluís Villarroel

Jorns ufanosos—de ma infantesa,
Jorns que fugireu—per no tornar,
Deixeu que us plori—y que ab tendresa
Glorias passadas—puga cantar.

Jorns qu' algun día—fereu ma ditxa
Vetllant mos somnis—mas il·lusions,
Deixeu que us plori—per sa desdixta
Lo meu cor náufrech—per las passions.

Veig com verdejan—per las bosquírias
De Primavera—flayrosas flors,
Dels aucells sento—dolsas cantúrias
Qu' alegran sempre—als tendres cors.

Del estiu sento—la remorada
Que produheixen—tots los torrents,
Veig la natura—il·luminada
Péls raigs hermosos—dels sols ardents.

Veig com del arbre—cauhen despullas,
Lo cél com s' ompla—tot de negror
Y 'l vent que arrastra—las secas fullas
Mantell tristíssim—de la Tardor.

Veig la montanya—y la pradera
Coberta tota—de neu y gel,
Y veig com torna—la Primavera
Ab perfúms dolsos—y hermós lo cel.

Y veig com tornan—los sols hermosos
Y las ventadas—de la Tardor,
Y veig com tornan—días fredosos
Que n' entristeixen—mon pobre cor.

Mes tú infantesa—edat plorada,
A tú 't recordo—jó plé d' esglay
Quan tot sol penso—que ta alenada
Plena de vida—¡no torna may!!

PERE LLORET.

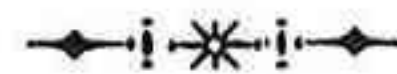
AMOR Y VIDA

Te veig, y 't guayto foll; més al mirarte,
encisat per ta gracia y hermosura,
los fils daurats de tas penjantas trenas,
los teus llavis de mel sovint desclosos,
la blancor del teu rostre de fló alpina,
ta seráfica veu, y lo teu ayre,
no sé que passa en mí, que al punt m' encego
ull-prés á tas miradas.

Y no 't dich que jo 't vull, que jo t' estimo
com se pot estimar ab un cor d' ángel,
y com se pot sofrir ab un cor d' home;
qu' ets tú 'l meu ideal, la meva vida,
la gota d' aygua que la set m' atura,
lo brou pastós que vá refent mas forsas,
la flor que embauma l' ayre que respiro,
l' aubada treluzent de ma esperansa,
lo niu encisador que m' aixapluga,
y la llum celestial que m' il·lumina.

ADOLF CAMPS Y CORTÉS.

FATALITAT

Son las nou del vespre; jó
sentat en un tamburet,
estich dintre 'l meu quartet
d' una espelma á la claró
Vull fer versos y barrino
per trobar tema bonich,
busco pél meu cap y estich
qu' arribo hasta á perdre 'l tino.
Mes anant pensant... pensant...
brota la idea esperada
y pensant ja l' he trobada;
suco la ploma y avant.
Peró al punt d' haver ficat
la ploma dins mon tinter,
aixís que agafo 'l paper,
¡la espelma se m' ha acabat!

J. MORO-TONTO.

GRAN FUNCIO «LA RE-FORMA»

La pubilla no s' conforma
(Porqué está molt alarmada
Y la escama te per norma)
Ab lo plan d' una Re-Forma
Que no veu may comensada.

CONEIXENSA PELS PEUS

DIGAM QUIN CALSAT GASTAS Y 'T DIRE QUI ETS.

Marxa ayrosa y bonica.

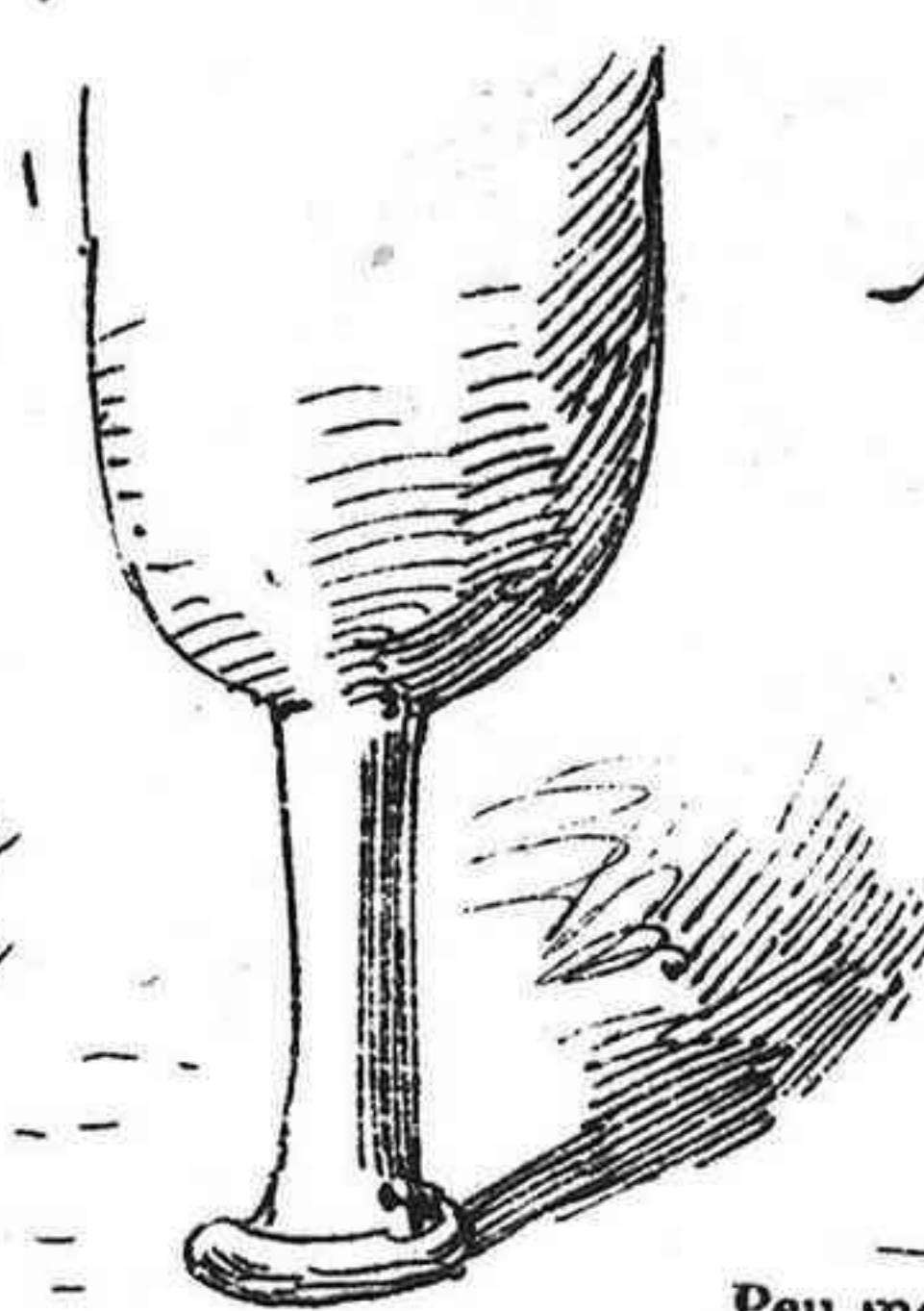
¡Pobre Llatzer!

Cassador de perdius y de donas.

Hisendat d' ulls de poll.

Reliquias bélicas.

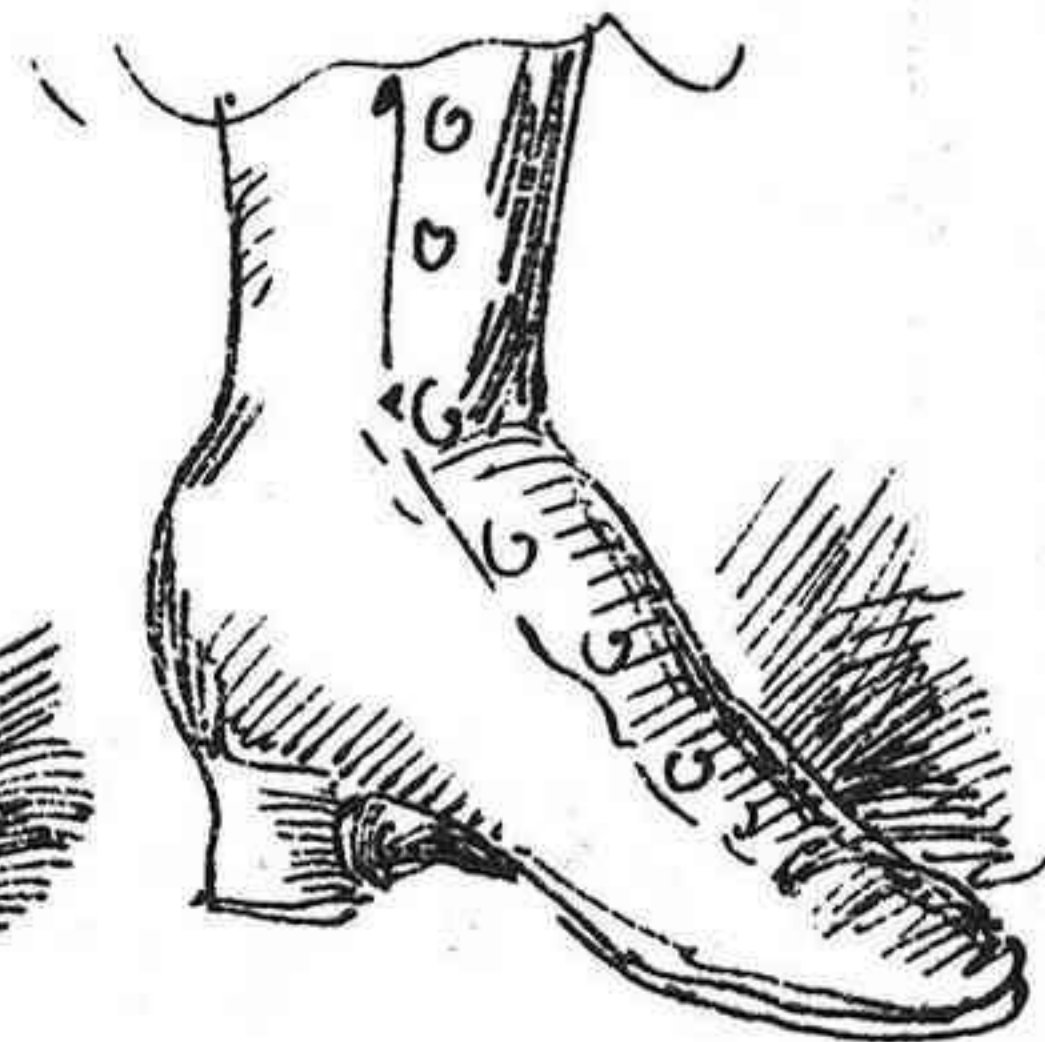
Peu modelo d' una de nostras pagesas.

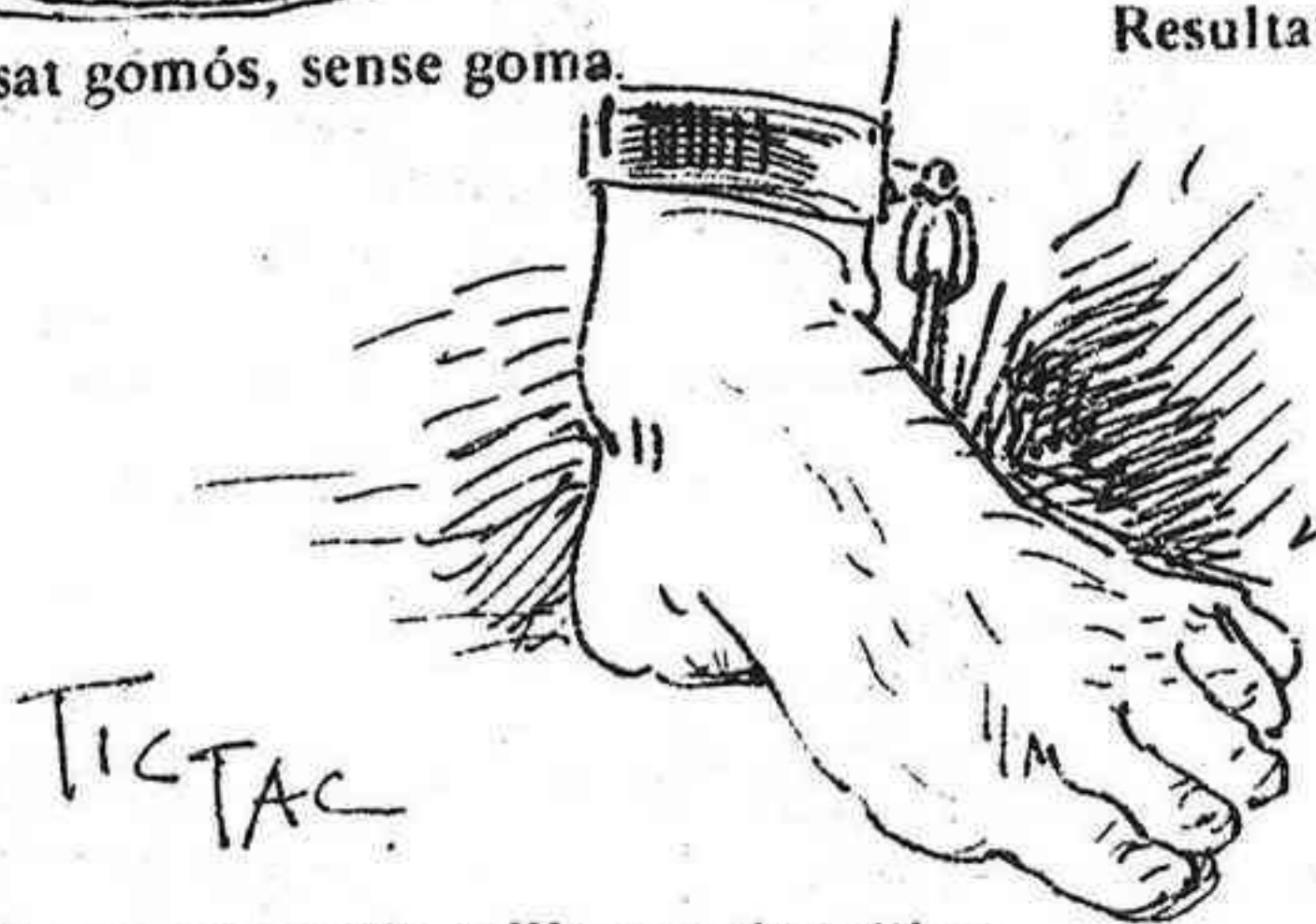
Calsat gomós, sense goma.

Resultat del poagre.

Persona ben calçada per tots estils.

Mes s' estima 'ls grills que 'ls grillets.

Calsat barato, al alcans de tothom.

NOSTRE RETRATO

Un dels artistes que mes simpatias conta entre nosaltres tant per son tracte afable y carinyós com per sas rellevants condicions artísticas, es lo primer tenor cómic que actúa en lo teatro Catalunya (Eldorado) D. Servando Cerbón.

Lo repertori que actualment cultiva es lo anomenat *género chico*, pero nostre biografiat te iguals condicions per lo dramátich ó sia lo gran.

PRINCIPAL

No tinguérem ocasió d'assistir al estreno de *La República de Chamba*, però petit degué ser son éxit, ja que ha sigut retirada del cartell á la segona representació.

Es veu que aquestas ideas gubernamentals no son cosas per tractarlas criaturas, necessita personas de coneixement.

Per lo demés, la companyia infantil segueix rejuvenint al gueto de nostres teatros, ab unas entradassas, com de molts anys no habíam vist.

LICEO

La reproducció de la ópera *Tannhäuser*, ha donat nova ocasió á la senyora Borghi-Mamo, encarregada del personatge Elisabetha, de lluhir sas excepcionals facultats, logrant moltíssims aplausos en son desempenyo. Lo senyor Lucignani, ab lo protagonista, demostrá que no es lo *Tannhäuser* una de las sevas óperas favoritas, puig si be ne sortí bastant ayrós, no satisfé per complert las esperansas que en ell se concebían. Notables com sempre lo Sr. Ughetto y mestre Goula que tant en lo preciós preludi d'obertura com en la gran marxa del segon acte y principals pessas, demostrá lo valer de sa portentosa batuta.

La senyora Pierdori ab lo personatge Venus, á igual altura que 'ls coros, es á dir desastrosos.

Ab lo concurs de la senyora Bulciuff y senyor Garulli s'ha reproduhit la renombrada ópera de Wagner: *Lohengrin*, obtenint aquesta vegada mes bona execució, habent sigut aplaudidíssims en lo gran duo del tercer acte y en lo *racconto* del últim, pessa que 's veje obligat lo senyor Garulli á repetir. Lo mestre Goula ab molta justicia fou cridat en escena.

De lo personatge Ortruda s'encarregá una contralt (molt coneguda á casa seva) senyora Verghes, que fou la nota discordant, pero en alt grau, de la nit. Vaja, que per aquest viatge no 's necessitavan alforjas, millor dit, que per aqueixa artista es preferible la senyoreta Mata.

Los *debuts* de la senyora Carrera y senyor Marconi, á causa de sas intempestivas exigencias, s'han aygualit.

CIRCO BARCELONÉS

Eliminats de la companyia alguns dels principals elements del quadro cómic, ha fet que la direcció dongués altre rumbo á las obras, apelant al género líric-dramátich antich, logrant bastants aplausos en las sarzuelas representadas, las senyoras Vidaurreta y Pizarro y 'ls senyors Solá (avans Forteza), Rovira y Carbonell, acertadament dirigits per lo mestre Sr. Bosch.

ROMEA

Ab lo quadro *L'Adoració dels Reys*, que se representá en lo seu día propi, sembla que la empresa s'ha determinat retirá ja dels cartells los tipichs *Pastorets*, esperant l'any vinent ab verdader deliri, ja que han reportat bons resultats los representats en lo present any.

Están en estudi las obras: *Hydro-Mel* y *Aleos y creyents*, originals respectivament dels Srs. Soler de las Casas y Bordas y Estragués.

Pera demá está anunciat lo estreno del juguete, *Las bonas festas*, original de nostre amic lo Sr. Careta y Vidal Aixís, aixís, estrenos y que duri.

NOVEDATS

Lo melodrama *Frantsia ó la huérfana de la caridad*, estrenat en la passada setmana, obtingué un éxit bastant complet per son interessant argument y situacions de regular efecte. Alguns personatges de aquesta obra resultan molt desdibuixats, però 'l publich no 's fixa mes que en l'interés de la trama y 's deixa arrebatat per aquells parlaments fogosos y escenas caballerescas, aplaudint la producció tantas vegadas com s'ha posat en escena.

Dimars se doná una funció en honor al eximi poeta senyor Guimerá, posantse en escena son grandió drama: *Mar y cel*, que com sempre fou aplaudidíssim.

Pera demá divendres s'anuncia l'estreno de la comédia en 3 actes, *Lo promés*, del Sr. Riera y Bertran, y próximament lo de *La donal*, comedia en 1 acte de nostre redactor Sr. Ayné Rabell.

Dilluns ha de tenir lloch lo benefici del primer actor y director Sr. Bonaplata ab lo drama *Luis XI*.

Li desitjém un plé á vessar.

CATALUNYA

Per descuyt involuntari deixarem de consignar en la funció d'ignocents l'éxit que ha alcanstat lo monólech del senyor Molas y Casas, titulat: *Lo pessebre de don Pau*, que ab molta *vis-cómica* desempeña lo senyor Palmada. Lo quadro plástich ab que acaba, crida molt l'atenció per lo original. Vist lo franch éxit obtingut, la empresa, ab molt bon acert, l'ha anat repetint tots los días.

S'ha representat per primera vegada en aquest teatro, la preciosa sarzuela: *Las tentaciones de San Antonio*, logrant molt bon desempenyo per la senyoreta Pino y los senyors Mesejo, Cerbón y Palmada.

Segons s'anuncia, se tracta de cambiar lo cartell. Mol celebrarém resulti vritat, puig sempre lo mateix embafa.

TIVOLI

La resurrecció de *La gran duquesa de Gerolstein* proporcioná molts aplausos á la senyora Mateu, y senyors Puig, Gil, Huervas y Roca, logrant ab sas *bufonadas* distreure continuament á la concurrència.

UN CÓMIC RETIRAT.

Quento

En una fonda de sisos.

—Noy: pórtam un bifteck.

—¡Noy! Aquí 'l té.

—Aixó no es carn; es pell. ¡Y no fá cap bona olor!

—¿Que 's creu que per lo que 'n fem pagá donarém pell de Russia?

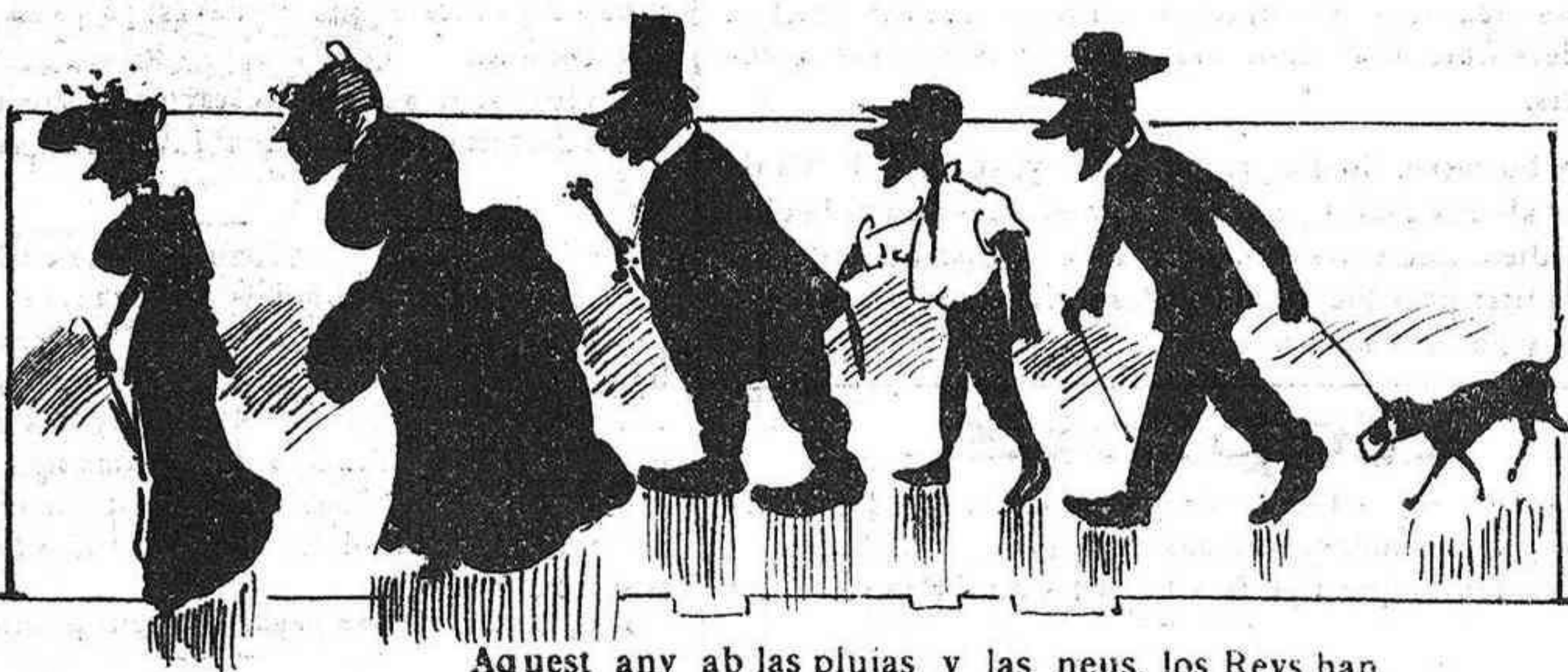
PELS REYS

—Pare: ¿que no 'm portarán rés aquest any?
—Sí; una aubarda.

—Emilia, aquest any sí que 'ls Reys no 't portarán rés.
—Es lo que tú no sabs. Ets lo meu marit y sempre tothom m' ha dut mes que tú.

Aquest any ab las plujas y las neus, los Reys han portat als sabaters mes que á ningú.

Lo gobernador civil de Santander, ha disposat que vagin comissionats d'apremi contra 'ls Ajuntaments que deguin mes d'un trimestre als mestres de primera ensenyansa.

Doném la enhorabona á aquell governador, y desitjém que tots los d'Espanya l'imiten en aquest assumpto.

Al passar dos soldats espanyols entre las fortificacions de Cabrerizas, los moros los hi váren fer foch, si bé no 'ls hi ocasionaren cap ferida.

¿No acabarà may de buscarnos las pessigollas aqueixa gentota?

Se parla d'aumentar lo descuento del sou dels empleats civils del 10 que ara se 'ls fá, al 20 ó 25 per cent. Als empleats militars, rés.

¿Que deurán dirhi 'ls molts diputats que ténen empleos civils, al veure que 'ls hi escápsan lo sou?

Nostre distingit amich y colaborador D. Francesch Marull, que en las passadas festas de Nadal vingué á visitar-nos, se troba malalt del *dengue* en sa vila de residéncia, (Palamós).

Celebrarém prompte son complert restabliment.

Brillantíssima resultá la inauguració del nou Centre Republicá Federal (Districte del Institut) que s'ha fundat en lo carrer Baix de Sant Pere; enfront del convent de Frares.

Inútil creyém dir que tots los oradors foren estrepitosament aplaudits, principalment lo Secretari Sr. Margarit ab sa ben escrita Memória, lo Sr. Lostau tractant la qüestió económica y reprotxant lo clero y lo Sr. Vallés y Ribot ab sos brillants conceptes oratoris, principalment al comparar lo partit possibilista ab un ennuh de la monarquia.

La societat coral *El Alba* y la orquesta *Los Andreuhets* obsequiaren als socis, ab una serenata, que entre ells despertá gran entusiasme la que al acort de las inspiradas composicions feu intransitable lo carrer per la numerosa concurréncia que hi assistí.

Al final de tan notable vetllada, la Junta Directiva obsequiá als oradors y prempsa ab un modest *lunch* servit ab verdadera fraternitat molt digna de tan carinyosos com-pratricis.

A un borratxo, lo día primer del any, se li fixá la manía de anar ab una cadira pels carrers y sentarse en cada cantonada dient que volia comensar l'any disfrutant de tota la comoditat possible, però per desgrácia séva vá inaugurar l'any nou al *Cuartetillo*

Repichs

La comissió ó junta de Firas y Festas, ha acordat destinar 500 pessetas mensuals á gastos de local y secretaría.

Lo qual indica que algú farà fira y festa tot l'any.

Ha arribat y ha fugit ja lo tenor Sr. Marconi y no ha debutat en lo Liceo per haber trobat lo seu repertori explotat.

¿Romansos á aquesta hora?

¿Y donchs *Los Hugonots*?

Ab aquest misteri artístich hi cap perfectament lo ditxo popular de *Altre feyna hi ha*.

La conservaduría del Ajuntament de Gracia 's troba en un tripijoch que Deu ajud' quan y com ne sortirá.

Se parla de que 's recusará 'l jutje y l' actuari.

Los conservadors de Vich també váren ferho aixis en la causa sobre l'elecció de Diputat á Córts; y tal vegada 'l mateix que va aconsellar als vigatants haurá aconsellat als gracienses.

Per lo de Vich, además va anar á Madrid lo *Pantorrillas* barceloní. Pot ser també será convenient que hi vagi per lo de Gracia, perquè ara sembla que hi ha molts casos d'*influenza* y l'influencia es un gran mal que 's fá servi per gran remey.

Se diu que la Empresa del Liceo s'ha vist obligada á rescindir la contracta que tenia ab la tiple Srta. Carrera, a causa de no volguer cantar aquesta artista ab companys primerissos del art.

Se veu que aquesta bona senyora no 's recorda de quan hu era.

Se diu que lo mestre Verdi te llesta ja la nova ópera que ab lo títul de *Falstaff*, deu estrenarse en la próxima temporada de Carnaval y Quaresma en lo teatro de la Scala, de Milán.

També se assegura que los principals personatjes serán confiats á la Sthal, en Maurel, Pinelli y Pini-Corsi, artistas á que s'ha obligat á la empresa pera son estreno.

Segóns algun eminent crítich musical que ha sentit la ópera, diu que lo mestre Verdi ha tornat á sa primitiva escola abandonant per complert la que había iniciat al escriure l'*Otello*, en vista del desgraciat éxit que aqueixa ha obtingut, donant á compendre ab aquest rasgo que en éll pot mes lo diner que l'art.

En Madrid al tractar d'introduhir *matute* foren sorpresos pels burots un home y una dona que van dir que no portavan rés de pago, però un dels punxa sárrias, mes atrevit que 'ls altres, comensá á *escorcollar* á la femella, la qual pera resistirse 's deixá anar á terra, però al caurer se li vá trencar una bombona de alcohol que portava sota las robas, qual líquit comensá á esparramarse.

Lo mateix individu que havia fet lo *palpeyo* pera enterrarse de quin líquit era aquell, á falta de nás, encengué un misto, l'aplicá al alcohol y aquest s'inflamá, propagantse en son cos y en lo de la infortunada matutera, que han quedat en grave estat á conseqüencia de las cremadas.

Ves si no li hauria valgut mes á aquest burot fer los ulls grossos y encare que l'havés palpada deixarla estar la bombona.....

A veure si ab aquestos escarments, los tals socis del resguart deixarán lo vici lleig d'introduhir las mans en llocs vedats.

En l'hospital de Sant Joan de Deu, en Madrid, ab motiu de haberse traslladat un dels practicants s'han amotinats las asiladas contra 'l Director del establiment, armant tal rebombori que no hi valgué la intervenció de la forsa pública ni autoritats, puig aquellas senyoras deixaren l'hospital convertit en un *campo de Agramante*.

Aquest practicante debía ser molt amable y amich de fer favors á las furibundas donas, quan han prés tan á la valenta sa defensa.

Y aquestas cosas se pagan..... fent públich lo carinyo.

Segons alguns periódichs sembla que han sigut embarcats per deutes, tots los cotxes, caballs y demás materials de una empresa d' ómnibus, estant próxima á correr igual *sórt* un' altra empresa.

Bona noticia pél *Inglés*. De segú que ja deu pensar ab tornar á pujá los preus de passatje.

Se 'ns ha dit que en certs puestos del Gran Teatro del Liceo, que no m s son frecuentats pel sexe *masculino*, moltas nits, acabada la funció, se troban per los recons abandonadas certas *cosas* elásticas en estat ja inservible, que rebaixan en tot lo possible la dignitat del sexe.
¿Si aixó es vritat, que fá la Comissió de Higiene?
Tenén la paraula los Srs. *Cubanilo, Libro y C.^a*

LA SABATETA

Si 'n fa de temps! Quan, petit,
lo meu pare se 'n cuidava
ab quin pler la col-locava;
quan la treya... ¡quin neguit!
Deyan pels Reys en l' escó
á coro la canalleta:
—¡Quin goig fa la sabateta
penjant á fora al balcó!—
Y desde mos tendres anys
fins avuy, ja calvo y gueto,
aquesta manía admeto
per mes que tinch desenganys,
puig no ho faig pels Reys tan sol,
sinó qu' ho faig tots los días;
quan la col-locó... alegrías,
quan la baixo.... desconsol.
Sols si algún día ha nevat
puch trobarhi un *mantecado*....
per xó, á posar, tinch cuidado,
la qu' está en mes mal estat.
Ab tot aixó vull seguí;
encare que 'ls Reys d' *espasa*
quan passen devant de casa
no 's recordan may de mí.

—Donchs; ¿per qué fá 'l sacrifici
de penjarla allí...?

—¿Per qué?...

Es senzill; soch sabaté
y.... ¡es la mostra del oficil

MAYET.

Balls de màscaras

Acostantse l' época dels balls, se fa present á las Societats que 'n celebrin, que en la LITOGRAFIA BARCELONESA de RIBERA Y ESTANY, 5, Sant Ramón, 5, s' imprimeixen programas, en una ó várias tintas, en paper, cartolina ó vistosos cromos, ab economía sense competència.

VENDAS

Hi ha una partida de xiulets pera vendre á preu reduit.

L' haber donat las *dimisórias* la empresa del *Lleant* al célebre tenor del *Chateau Margaux*, ha sigut causa de que los dits instruments hagen suferit una baixa considerable.

TEATRO REYAL

FUNCIÓ DE GALA

- 1 Sinfonia *¡Anémlos á rebre!*, ab obligat de corns y botzinas.
- 2 La comédia infantil:

LOS TRES REYS

En ella 'ls protagonistas van montats en grossos caballs que arriban fins als terrats; y 'ls acompanyan una gran filera de camells carregats de joguinas y llamaduras, ménos los del rey negre que pórtan fuets y carbó.

- 3 La tragedia espanyola:

LO REY XAPA

En la qué s' exhibirá una hermosa decoració de castells al ayre que fan los partidaris del protagonista, mentres aquest, armat ab tres sabres, s' está contemplant un ball d' húngaras.

- 4 La fantasía original del poeta d' Elissa:

Un rey al cós

dirigida y desempeñada pel senyor Cano Vas del Castell.

- 5 La farsa flamenca:

LO REY DEL MATUTE

desempenyada baix l' acertada direcció de 'l conegut Pep dels ous, ó siga el *Huevero*.

- 6 Lo matrimoni desitjat dels neo-católichs:

LO TRONO Y LA TRONA

en lo qual un y altra *tronan* contra 'ls qui ells motejan de *tronats* perquè 'ls volen *destroná*.

- 7 Acabará la funció ab la jugada:

TUTTI DE REYS

en la qué quatre reys ho acaban tot.

A las set de dols.

Entrada pels balcones.

CORRESPONDENCIA

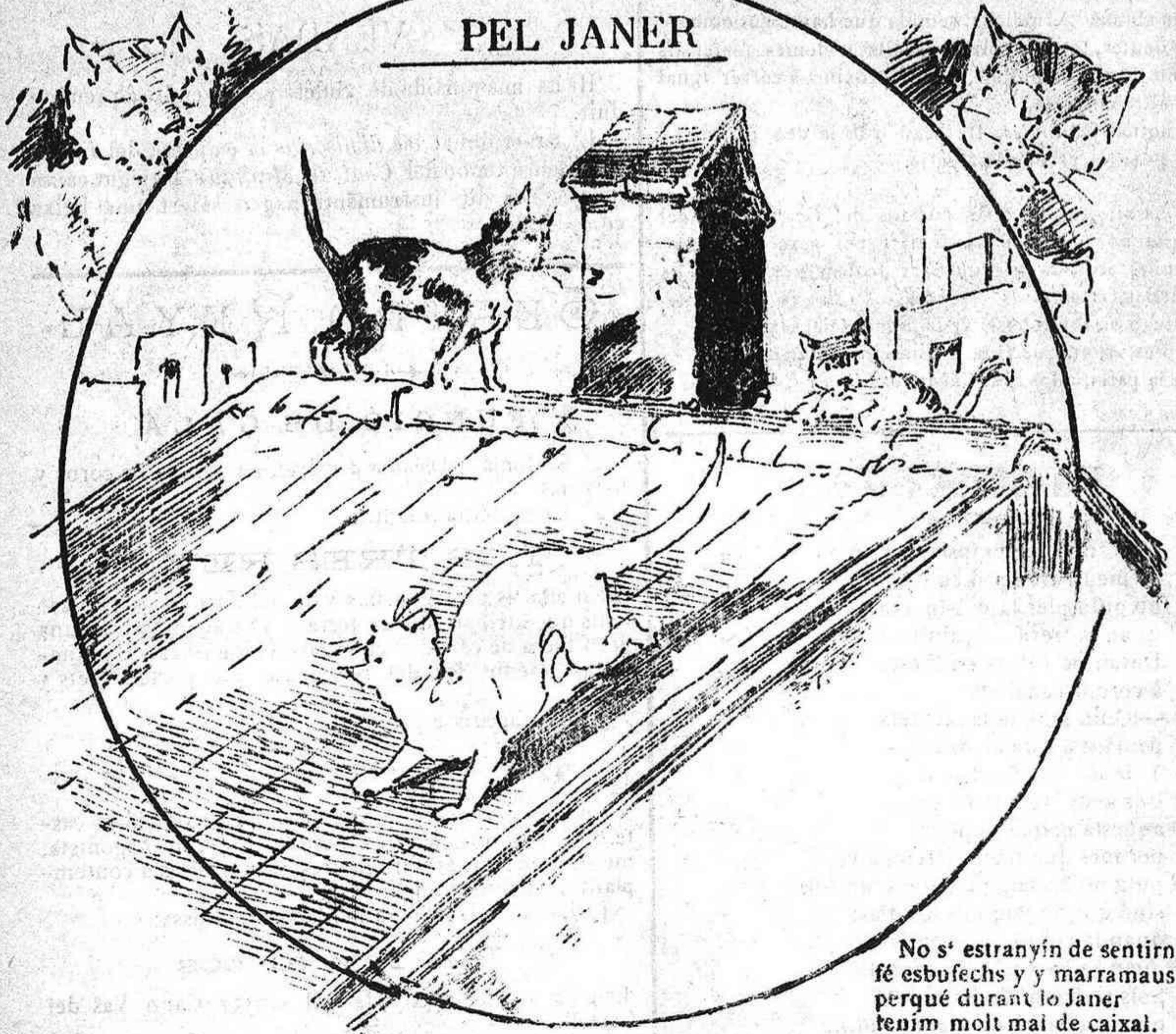
S' insertará tot ó part de lo que han remés los senyors S. P., Mayet, J. Mallol y J. T. R.

No pot insertarse lo que han remés los senyors C. I. B., M. S. y C., R. N., P. Prats, P. E., E. T., P. Lloret y Martinet.

Sr. S. P.: No hem rebut la obreta de qué 'ns parla.

Sr. Marqués de Lapa: Días passats vàrem contestar á un altre senyor, que de vosté y d' ell vàrem rebre al mateix temps un epigrama igual lletra per lletra l' un y l' altre, per qual motiu resolguérem no publicar res de V. ni d' ell per no esposarnos á lo qué 'ns esposavam si haguessem publicat aquell epigrama.

PEL JANER

No s' estranyin de sentirnos fé esbufechs y y marramaus perquè durant lo Janer tenim molt mai de caixa!

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

La primera un animal,
una negació segona,
de tres molta gent se 'n dóna,
y nom d' home lo Total.

F. CARRERAS P.

CONVERSA

—¿D' ahont vens Macari tan suhat?
—Del enterro de ma cosina.
—¿Quina? La Conxa?
—No. La que acabas de dir.

Q. ATRÉ. PITAS.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0—Població catalana.
- 8 4 1 2 3 4 3 6 7—Parany per aucells
- 9 5 0 8 6 7 3 0—Flors campestres.
- 6 7 5 9 8 4 0—Nom d' home.
- 0 8 6 7 5 0—En las cartas.
- 6 7 3 4 3—Materia tèxtil.
- 9 5 0 3—Nom de dona.
- 4 3 0—Part del cap.
- 6 3—Nota musical.
- 1—Consonant.

PAUHET DE LA CINTA.

PROBLEMA

Cobrá 'n Joseph aquest dia tants duros que lo cupo de 'ls que cobrá mes son quadrat, es igual á 44.100 duros. ¿Quants ne duya?

PLÁCIT ROSÉS.

TRENCA-CAPS

Adela Torá

Llers.

Formar ab aquestas lletas degudament combinadas lo títol d' una sarzuela catalana.

CINTET BARRERA.

GEROGLIFICH

L' I N
T E R

:

L' A M
I I I
T A T

PAU MORA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada.—Ca-ball
Trenca-caps.—Lo sarau de Llotja
Geroglífich.—Per estisoras los sastres.
Logogrifo numérich.—Barceloni.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta.
Cuba y Puerto Rico id.	2 ..
Extranger id.	2'50 ..
Número corrent.	0'10 ..
„ atrassat.	0'20 ..

NOTA—Tota reclamació podrá dirigir-se á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña